

Marijuana och frihet

fakta & reportage

av Pelle Olsson

Fri förlag

242 sidor

Riktpris 129 kr

Beställes via förlaget

cecilia@rns.se

Marijuana och frihet är Pelle Olssons nya bok om världens mest utbredda narkotika. Cannabis är en drog han ständigt fascinerats av. Han med oss med oss till Uganda, Holland, USA, Danmark, Sverige och FN-högkvarteret i Wien för att diskutera med cannabisvänner och cannabismotståndare. Han pratar med politiker, cannabisrökare, langare, hemodlare, poliser och beroendeläkare. Och han intervjuar några av världens främsta cannabisforskare.

Marijuana och frihet är ett lättläst och medryckande reportage fyllt av gripande berättelser och tunga fakta.

Författarens efterord

Ända sedan jag själv kom i kontakt med cannabis på 60-talet har jag varit fascinerad av drogen. Några gånger försökte jag bli påtånd. Antingen hände ingenting alls eller också blev jag hungrig och fick underliga tankar. Jag lade ner de försöken. Det finns så mycket annat i världen att vara nyfiken på än att experimentera med kemikalier i min egen hjärna. Snart insåg jag dessutom att narkotikaförbud är en sund politik som jag solidariserar mig med.

Ändå har jag fortsatt att vara intresserad av cannabis, både av vetenskapliga, filosofiska och drogpolitiska skäl. Men mest för att effekterna av cannabis handlar något grundläggande i den mänskliga naturen. Vad är det som skiljer oss från de andra djuren på planeten? Vari består personligheten? Vad är egentligen känslor – nyfikenhet, ilska, förälskelse, eufori? Hur uppkommer de? Varför söker vi berusning av olika slag? Varför blir vi deprimerade, lyckliga eller galna? Vad är det som driver oss framåt när vi ändå vet att vi ska dö så småningom?

De senaste årens cannabisforskning snuddar vid sådana frågor. Genom de nya avbildningsteknikerna och landvinningarna inom neuropsykologin vet vi mer och mer hur den mänskliga hjärnan fungerar och hur den påverkas av droger och andra stimuli. Cannabis tycks här inta en särställning. Det är fantastiskt spännande. Och tragiskt för de som glatt bolmar vidare, förvissade om rökningens välsignelse. Eller åtminstone i tron att de varken skadar sig själva eller någon annan.

Jag misstänker att övertygelsen om drogens harmlöshet är ett symptom på en cannabisskada. Regelbunden konsumtion förändrar tänkandet och världsbilden. En kultur, som ibland gränsar till religion, uppstår kring plantan och ruset. Det är därför cannabisrökarna är sådana lidelsefulla försvarare av sin favoritsysselsättning. De bärs fram av känslan att vara utsatta för en personlig kränkning. Många cannabisvänner går ännu längre och ser kampen mot förbudet som ett globalt projekt. De organiserar sig med målet att förändra FN:s narkotikakonventioner där cannabis finns med som en förbjuden drog.

Inga andra FN-konventioner drabbas av sådana angrepp. Inga andra beroendeskapande substanser har sådana anhängare.

Det finns även ett rent ideologiskt resonemang bakom idén att legalisera all narkotika. Det är den ultraliberala synen att var och en får sköta sig själv i största möjliga utsträckning. Staten ska inte lägga sig i varken hur man gör affärer eller om man använder cannabis, även om det leder till stora ojämlikheter.

Samma argument om individens frihet kommer ibland från vänsterpolitiskt håll. Det är rädslan för ett övervakningssamhälle som mest drabbar de som redan är i underläge; registrering, drogtester, förbud. Demokratien hotas när medborgarnas frihet inskränks.

Ytterligare en synpunkt från cannabisfansen är att konsumtionen i vilket fall inte skadar någon annan. Därför kan det inte heller betraktas som en lagöverträdelse på samma sätt som stöld och misshandel som alltid har brottsoffer. Många narkotikabrott saknar den komponenten, menar man. Konsumenten köper sin vara av fri vilja, han är till och med tacksam mot den langare som förser honom. Sedan sitter han ensam i sin lägenhet med fördragna gardiner och tittar på teve medan han njutningsfullt drar in röken från sin nyrullade joint. En dylik handling borde inte vara förbjuden. I ett tidningsreportage i Fokus 28 maj 2010 fanns ett sådant exempel med "Birgitta 63 år" som greps för narkotikabrott när hon i allsköns ro tittade på matchen Mali –Elfenbenskusten i Afrikanska fotbollsmästerskapen. "Det kan vara svårt att se det ekonomiskt rationella i att polisen lagför Birgitta för narkotikabrott", skriver reportern som menar att det här fallet med oförvitliga medborgare (sammanlagt greps 39 personer i den här härvan) som tar en joint framför teven "utmanar den svenska drogpolitiken".

Om vi bortser från möjligheten att cannabisrökare inte påverkar någon annan – genom att leva helt isolerat, odla sina plantor garderoben, inte köra bil, inte ha barn och inte arbeta inom vården, skolan, byggbranschen, industrin, transportsektorn eller flyget – så bygger ovanstående resonemang på okunskap om drogens skadeverkningar. Om cannabis är så pass harmlöst som man kan utläsa på otaliga webbsidor, på internationella konferenser sponsrade av George Soros, eller uttalade av liberala politiker och på vissa ledarsidor, då är förbudet svårare att motivera. Jag kan förstå cannabisförsvararna eftersom det inte är helt lätt att begripa vad som händer när man röker. Forskarna har heller inte kunnat förklara det på ett grundläggande sätt. Vetenskapen kan inte ha åsikter – som till exempel svenska artister som uttalar sig i media – utan måste bevisa, helst gång på gång under lång tid. I årtionden har det talats om intellektuella försämringar, amotivationssyndrom och ökade risker för än det ena än det andra. Sammantaget låter det inte särskilt dramatiskt. Att sedan de yttre effekterna, iakttagna sedan århundraden – sedan 60-talet i Västvärlden – visat att det finns något annat, något smygande och svärfångat, har sipprat ut i sanden. Cannabisrökaren själv har lämnats åt sitt öde med begränsade möjligheter att leva upp till sin fulla potential som människa. Kvar står också de anhöriga och funderar varför han får så lite utträttat.

Idag vet vi mycket mer om cannabis än för bara för tio år sedan. Det är inte bara de fysiska skadorna hos inbitna haschare som blivit mycket bättre dokumenterade. Vi vet också mer om varför cannabis leder till beroende, psykoser och depressioner.

Drogen förändrar synen på världen och människan, den förflackar känslolivet, minskar nyfikenhet och livslust samt hämmar utvecklingen av den växande hjärnan.

Så många som möjligt borde ha de kunskaperna. Det är därför jag har skrivit den här boken.

Stockholm, Östberga juli 2010
Pelle Olsson

PS. Apropos demokrati så förutsätter det faktiskt att vi *inte* får göra som vi vill. Individerna underkastar sig begränsningar, till exempel förbud att röka cannabis eller att köra högst 50 km i timmen i tätbebyggt område, för att nå en kollektiv fördel.